SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Helsinki 13.11.2026

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eläinten hyvinvointikorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Kiitämme lausuntopyynnöstä. Pidämme tärkeänä eläinten hyvinvoinnin edistämistä lainsäädännön ohella myös vapaaehtoisia toimia tukemalla.

SEY Suomen eläinsuojelu katsoo, että ehdotettu valtioneuvoston asetus eläinten hyvinvointikorvauksesta annetun asetuksen muuttamisesta ei täytä suunnitelma-asetuksen (EU 2021/2115) vaatimuksia.

Täyttääkseen suunnitelma-asetuksen (EU 2021/2115) vaatimukset, ehdotusta tulee muuttaa seuraavasti:

Ehdotuksen kohta 4, asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

9 §

9 §:n 1 momentissa säädettyihin vähimmäisvaatimuksiin on lisättävä eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 25 §:ssä säädetyn noudattaminen.

27 § 7 mom.

Momenttiin on lisättävä vaatimus kanojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 2 momentin noudattamisesta.

Momentissa on säilytettävä vaatimus broilereiden suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 1 ja 2 momentin noudattamisesta.

Perustelut muutoksille

Suunnitelma-asetuksen (EU 2021/2115) 70 artiklan kohta 3 a:n mukaan tämän artiklan nojalla jäsenvaltiot voivat myöntää tukea ainoastaan sitoumuksille, jotka menevät pidemmälle kuin I luvun 2 jaksossa vahvistetut asiaankuuluvat lakisääteiset hoitovaatimukset ja GAEC-vaatimukset;

Suunnitelma-asetuksen (EU 2021/2115) I luvun 2 jaksossa (12 artikla) säädetään muun ohella seuraavaa:

1. Jäsenvaltioiden on sisällytettävä YMP:n strategiasuunnitelmiinsa ehdollisuusjärjestelmä, jonka mukaisesti viljelijöille ja muille tuensaajille, joille maksetaan suoraa tukea II luvun mukaisesti tai vuotuista tukea 70, 71 ja 72 artiklan mukaisesti, määrätään hallinnollinen seuraamus, jos nämä eivät täytä YMP:n strategiasuunnitelmissa vahvistettuja, liitteessä III olevassa luettelossa mainittuja unionin oikeuden mukaisia lakisääteisiä hoitovaatimuksia ja GAEC-vaatimuksia, jotka koskevat seuraavia erityisaloja:
a) ilmasto ja ympäristö, mukaan lukien vesi, maaperä, ekosysteemien biologinen monimuotoisuus;
b) kansanterveys ja kasvinterveys;
c) eläinten hyvinvointi.

2. YMP:n strategiasuunnitelmiin on sisällytettävä tehokasta ja oikeasuhteista hallinnollisten seuraamusten järjestelmää koskevat säännöt. Kyseisten sääntöjen on oltava erityisesti asetuksen (EU) 2021/2116 IV osaston IV luvussa vahvistettujen vaatimusten mukaisia.

3. Liitteessä III tarkoitettuja lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyviä säädöksiä sovelletaan niiden sovellettavan toisinnon muodossa, ja kun on kyse direktiiveistä, sellaisina kuin jäsenvaltiot ovat panneet ne täytäntöön.

4. Tässä jaksossa 'lakisääteisellä hoitovaatimuksella' tarkoitetaan kutakin liitteessä III luetteloitua tietyn säädöksen unionin oikeuden mukaista yksittäistä lakisääteistä hoitovaatimusta, joka eroaa sisällöltään muista saman säädöksen vaatimuksista.

Suunnitelma-asetuksen (EU 2021/2115) liitteestä III selviää, että asetuksen 70 artiklan kohta 3 a:ssa tarkoitetut lakisääteiset hoitovaatimukset eläinten hyvinvoinnin alan osalta ovat seuraavat:

- Neuvoston direktiivi 2008/119/EY, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, vasikoiden suojelun vähimmäisvaatimuksista (EUVL L10, 15.1.2009, s. 7): 3 ja 4 artikla

- Neuvoston direktiivi 2008/120/EY, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 47, 18.2.2009, s. 5): 3 ja 4 artikla

- Neuvoston direktiivi 98/58/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, tuotantoeläinten suojelusta (EYVL L 221, 8.8.1998, s. 23): 4 artikla

Neuvoston direktiivin 98/58/EY 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että olosuhteet, joissa eläimiä (kaloja, matelijoita ja sammakkoeläimiä lukuun ottamatta) kasvatetaan ja pidetään, ovat liitteessä annettujen säännösten mukaiset, ottaen huomioon eläinlajit ja niiden kehittyneisyyden asteen, mukautumiskyvyn ja kesyyntymisen sekä saadun kokemuksen ja tieteellisen tiedon mukaisesti niiden fysiologiset ja etologiset tarpeet.

Neuvoston direktiivin 98/58/EY liitteestä selviää, että suunnitelma-asetuksen (EU 2021/2115) 70 artiklan kohta 3 a:ssa tarkoitettuja (eläinten hyvinvoinnin alan) lakisääteisiä hoitovaatimuksia ovat muun muassa seuraavat:

Kohta 13
Eläinten terveydelle ja hyvinvoinnille välttämättömät automaattiset tai mekaaniset laitteet on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Jos niissä havaitaan vikoja, ne on korjattava viipymättä; jos tämä on mahdotonta, on toteutettava aiheelliset toimenpiteet eläinten terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.
Jos eläinten terveys ja hyvinvointi riippuu keinotekoisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, olisi huolehdittava sellaisen asianmukaisen varajärjestelmän olemassaolosta, jolla taataan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edellyttämä riittävä ilmanvaihto, jos varsinainen järjestelmä ei toimi kunnolla, ja on järjestettävä hälytysjärjestelmä, joka varoittaa toimintahäiriöstä. Hälytysjärjestelmä on testattava säännöllisesti.

Kohta 20
Sellaisia luonnonmukaisia tai keinotekoisia kasvatusmenetelmiä, jotka aiheuttavat tai voivat aiheuttaa kärsimystä tai vammoja kyseisille eläimille, ei saa käyttää.
Tämä säännös ei sulje pois menetelmien käyttöä, jotka saattavat aiheuttaa äärimmäisen vähäistä tai lyhytaikaista kärsimystä tai vastaavanlaista ja -kestoista vahinkoa, tai jotka saattavat vaatia toimia, joista ei todennäköisesti aiheudu pysyvää vahinkoa, jos kyseiset menetelmät on sallittu kansallisissa säännöksissä.

Kohta 21
Eläintä ei saa pitää tuotantoeläimenä, jollei sen perimän tai ilmiasun perusteella voida kohtuudella olettaa, että pitäminen ei vahingoita eläimen terveyttä tai hyvinvointia.

Viitaten edellä mainittuihin tuotantoeläindirektiivin liitteen kohtiin 13, 20 ja 21, tarkasteltaessa valtioneuvoston asetusta eläinten hyvinvointikorvauksesta 1381/2022 voidaan todeta, että mikäli viittaukset broilereiden suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 1 ja 2 momentin ehdotuksen mukaisesti poistettaisiin, asetus ei sisältäisi enää viittausta kansalliseen säädöksemme, jolla on pantu täytäntöön tuotantoeläindirektiivin liitteen kohdassa 13 säädetty vaatimus asianmukaisen (ilmanvaihto) varajärjestelmän olemassaolosta.

On nähdäksemme selvää, että pelkkä viittaus pitopaikan turvallisuutta koskevaan eläinten hyvinvointilain 34 §:n 1 momenttiin, joka on muodoltaan yleislauseke, ei täytä lainsäädännöltä edellytettyä oikeusvarmuuden vaatimusta. Lainsäädännön on oltava selkeää ja ennakoitavaa, jotta kansalaiset ja yritykset voivat tietää etukäteen toimintansa oikeudelliset seuraukset. Näin ollen viittaukset broilereiden suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 1 ja 2 momenttiin on säilytettävä eläinten hyvinvointikorvausasetuksessa.

On huomattava, että edellä mainittu koskee myös vastaavaa kanojen suojelusta annetun valtioneuvoston säännöstä. Näin ollen kyseiseen momenttiin on lisättävä vaatimus kanojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 2 momentin noudattamisesta.

Tarkasteltaessa valtioneuvoston asetusta eläinten hyvinvointikorvauksesta (1381/2022), ja sitä koskevaa ministeriön muutosehdotusta, voidaan todeta, että kumpikaan edellä mainituista ei sisällä säännöstä, jossa viitattaisiin kansalliseen lakiimme, jolla on pantu täytäntöön tuotantoeläindirektiivin liitteen kohtien 20 ja 21 vaatimukset. Näin ollen eläinten hyvinvointikorvausasetuksen 9 §:n 1 momentissa säädettyihin vähimmäisvaatimuksiin on lisättävä eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 25 §:ssä säädetyn noudattaminen.

Muita pykäläkohtaisia huomioita ehdotetuista muutoksista:

9 §
Pidämme tärkeänä vähimmäisvaatimuksena pykälän 3 momenttiin lisättävää viittausta sikojen tonkimismateriaaliin.

Kannatamme myös pykälän 5 momenttiin lisättävää viittausta eläinten hyvinvoinnista annetun lain 35 § 1–4 momentteihin. On tärkeää, että 9 §:ään ehdotetun lisäyksen myötä kyseisten vaatimusten noudattaminen säilyy hyvinvointikorvauksen saamisen vähimmäisvaatimuksena myös 26 ja 27 §:n toimenpiteiden osalta.

Emme näe muistiossa suoraan perusteita sille, miksi ulkotarhojen turvallisuutta koskevat vaatimukset ehdotetaan poistettaviksi vähimmäisvaatimuksista, eli kanojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (672/2010) 6 §, broilereiden suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (375/2011) 7 § ja kalkkunoiden suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (677/2010) 7 §. Yleisesti ottaen katsomme, ettei hyvinvointikorvausten vähimmäisvaatimuksia tulisi alentaa sen osalta, missä määrin niiden saaminen edellyttää kansallisen lainsäädännön noudattamista. Nähdäksemme hyvinvointikorvausten ehtona tulisi sen sijaan olla EU:n asettamien vähimmäisvaatimusten lisäksi kaiken kansallisen eläinten suojelua ja hyvinvointia koskevan lainsäädännön noudattaminen.

22 §
Ehdotettuun muutokseen ei ole huomautettavaa. Lisähuomiona, että kastraatiokivun jatkohoidon, eli kipulääkkeen kastraatiota seuraavana päivänä, tulisi harkita säädettävän pakolliseksi kaikille sikatiloille. Kastrointi aiheuttaa vakavan kudosvaurion ja voimakkaan kivun, joka jatkuu toimenpiteen aiheuttaman tulehdusreaktion vuoksi useita päiviä.

SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Pihla Markkola
asiantuntijatyön päällikkö
SEY Suomen eläinsuojelu

Toni Lahtinen
erityisasiantuntija
SEY Suomen eläinsuojelu

